

Motion till riksdagen 2025/26:2845

av **Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)**

Hot mot och ansvar som förtroendevalda

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen gällande uppmaning till brott mot förtroendevalda och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en skärpning av straffen för hot mot förtroendevalda politiker genom att låta det klassas som demokratibrott och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en skärpning av straffet för vårdslöshet med hemlig uppgift och tillkännager detta för regeringen.

Ansvar som förtroendevald

Sverige har länge stuckit ut som ett land där man respekterar olikheter och värnar människors olika åsikter. Dessvärre har dock den offentliga debatten i mångt och mycket blivit mer polariserad på senare år. Förtroendevalda politiker har i vissa fall direkt uppmanat medborgare att riva ned eller förstöra politiska motståndares budskap, och det finns fall då folkvalda politiker själva deltagit i tillståndslösa demonstrationer eller till och med våldsamma upplopp. Som förtroendevald är man inte bara en röst för folket, man bör även vara ett föredöme, varför det är orimligt att det inte ska vara extra grovt när en förtroendevald uppmuntrar till att bryta mot lagen. Regeringen bör snarast återkomma med förslag till lagstiftning som syftar till hårda straff för förtroendevalda som uppmanar till skadegörelse, hot, misshandel eller andra brott.

Hot mot förtroendevalda

Förtroendevalda har idag en lång rad uppgifter gentemot vårt samhälle, och tack vare demokratin är offentlighetsprincipen kring det politiska arbetet väl förankrad. Att vara en offentlig person i demokratins tjänst medför dessvärre också mindre roliga händelser.

De som drabbas hårdast är kontroversiella och särskilt inflytelserika personer, men i skymundan sker också omfattande påhopp på lokalpolitiker (som ofta inte ens är heltidspolitiker). Som en följd av dessa hot har ett flertal förtroendevalda valt att avsluta sitt politiska engagemang, och i flera fall har förövaren lyckats tysta politiska budskap. Dessa hot är per definition angrepp mot vår demokrati, när åsikts- och yttrandefriheten inskränks. Dessvärre varierar säkerheten i olika delar av landet och endast ett fåtal av dessa brott klaras upp. För dem som döms är straffet i många fall förhållandevis lågt, vilket föranleder att flera förövare utan problem kan fortsätta med sitt antidemokratiska beteende, med mer lidande och ett svårare politiskt klimat som följd.

För att polisen lättare skulle kunna utreda demokratibrott mot förtroendevalda och journalister inrättades de så kallade demokrati- och hatbrottsgrupperna i våra tre storstadsregioner Malmö, Stockholm och Göteborg. Verksamheterna är numer permanenta med syftet att utreda hatbrott och demokratibrott mot politiker och journalister. Problemet med utredningen av brott riktade mot lokalpolitiker ligger främst i hanteringen av brottsrubricering. Det finns nämligen ingen brottsrubricering som kallas demokratibrott, trots att det är precis vad det är. Istället förpassas offentliga personer till att lämna in en anmälan om olaga hot, vilket gör att brottet nedprioriteras och nedvärderas. Det gör likaså att det blir svårare att kartlägga antalet demokratibrott, då statistik om förekomsten saknas. Regeringen bör utreda en brottsrubricering för demokratibrott där hot mot politiker inkluderas.

Straffskärpning för vårdslöshet med hemlig uppgift

Outsourcing är en väletablerad metod hos myndigheter för att genomföra uppdrag. Det finns flera skäl till att en myndighet väljer att outsourca ett uppdrag, då detta kan göra att fasta kostnader kan omvandlas till rörliga men också då dessa som helhet kan minskas. Metoden används även i vissa fall för att få användning av en mer kompetent personal och på så vis uppnå högre kvalitetsnivåer på berörda tjänster eller produkter. Med andra ord behöver outsourcing inte betyda några problem, utan kan tvärtom innebära förbättringar inom såväl offentlig som privat verksamhet. I samband med den så kallade it-skandalen på Trafikverket sommaren 2017 blev vi dock påmind om vad som kan ske om fel information outsourcas. Vi blev påmind om vikten av att låta rikets hemligheter stanna i riket, hos lämplig personal, och att det finns mer att göra för att säkerställa att så sker.

It-skandalen kan anses vara en av de värsta säkerhetspolitiska läckorna i modern tid. Resultatet av att en hel del sekretessbelagd information röjdes kommer vi kanske aldrig riktigt att få reda på. Att myndigheten och främst den dåvarande generaldirektören handlade fel är vi alla överens om, men ytterligare lagstiftning skulle minska risken för att så sker igen. Redan idag är det olagligt att hantera sekretessbelagd information på ett vårdslöst sätt, vilket också Transportstyrelsens generaldirektör accepterade ett strafföreläggande för. Straffet blev dock mycket mildt, endast dagsböter, och det blev så gott som inga repressalier för ansvariga i den dåvarande socialdemokratiskt ledda regeringen.

Regeringen bör se över möjligheten till en rejäl skärpning av straffskalan för denna typ av brott. Idag har brottet ungefär samma straffskala som vanlig skadegörelse, vilket naturligtvis är fullständigt orimligt.

Markus Wiechel (SD)

Alexander Christiansson (SD)